

Jean Boele van Hensbroek

Jean Louis Boele van Hensbroek is geboren op 28 mei 1911 in Den Haag. Hij was de zoon van Pieter Andres Martines en Leonie Heller. Het was het tweede huwelijk van zijn vader.

In februari 1931 vertrok hij met de Marnix van Sint Aldegonde van Amsterdam naar Batavia in Nederlands Indië. Hij ging werken bij Nestlé in Batavia. In 1934 ging hij met de Johan van Oldenbarnevelt naar Nederland, mogelijk voor kort verlof.

Jean was roverscout (voortrekker) bij Scouting.

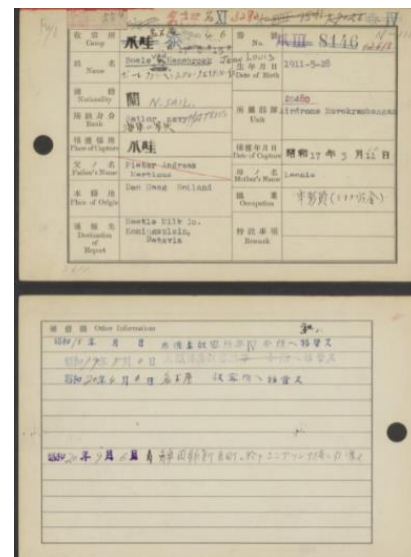
Tijdens de mobilisatie was hij matroos bij de Marine. Hij was gelegerd op vliegveld Morokrambangan. Dit was een vliegveld voor watervliegtuigen van de Marine Luchtvaartdienst te Soerabaja

Hij werd krijgsgevangen genomen en geïnterneerd. Hij kwam terecht in Thailand waar hij moest werken aan de Birmaspoorweg.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130

Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Jean kamp terecht in Kamp Chungkai. Kamp Chungkai lag 57 km van Non Pladuk, aan de samenvloeiing van de twee grote rivieren, de Mae Khlaung en de Khwae Noi. Hier werd gewerkt aan twee bruggen over de rivier de Kwai. Het kamp werd later een groot hospitaalkamp met heel veel zieken, die terugkwamen van de hoger gelegen werkkampen langs de spoorlijn. Het was tevens een doorgangskamp voor mannen, die op weg waren naar de hoger gelegen werkkampen. Chungkai werd geopend in november 1942 en bleef in bedrijf tot het in juni 1945 werd gesloten. Tijdens zijn krijgsgevangenschap was hij daar aanwezig bij de oprichting van de Kapitein Servaes Stam op 2 december 1943. Veel scouts uit Java vonden elkaar daar weer. Deze stam heeft bestaan tot mei 1944.

Na de oorlog trouwde hij op 12 juni 1948 in Brummen met Marijke Johanna Reesink (1919-2013). Ze kregen vijf dochters en vier zoons.

Jean werkte na de oorlog bij Unilever. Omdat het echtpaar iets wilden betekenen voor de maatschappij, besloten ze vlak na de geboorte van hun jongste kind het roer om te gooien en een uitgeverij op te richten. Ze hadden geen ervaring in het boekenvak, maar hoopten er hun idealen in kwijt te kunnen. In 1963 begonnen ze vanuit hun zolderkamer Uitgeverij Lemniscaat. Niet lang hierna verhuisde het bedrijf naar een statig pand aan de Vijverlaan, waar de uitgeverij nog altijd is gevestigd. In de uitgeverij kon het echtpaar persoonlijke ideeën tot uitdrukking brengen. Zo wilden ze het 'betere kinderboek' een kans geven en ook dure kleurendrukken voor kinderen realiseren.

Jean is overleden op 26 december 1999.

Meer informatie

[Kapt. Servaes Stam Ned. Ind. Padvinders opgericht 2 Dec'43 Chungkai Thailand' - Het Geheugen \(delpher.nl\)](#)

[Soerabaijasch handelsblad » 13 feb 1931 - Art. 206 | Delpher](#)

[Algemeen Handelsblad » 21 dec 1934 - Art. 240 | Delpher](#)

[Japanse interneringskaarten, Surname: Boele van Hensbroek | Nationaal Archief](#)

[Online Familieberichten; Overleden: Jean Louis Boele van Hensbroek \(26-12-1999\) \(online-familieberichten.nl\)](#)

[Gezinsblad van Jean Louis Boele van Hensbroek \(humanitarisme.nl\)](#)

[Kwaliteit voor kinderen - VPRO Boeken - VPRO](#)

[Reesink, Marijke Johanna \(1919-2013\) \(knav.nl\)](#)

[Lemniscaat \(uitgeverij\) - Wikipedia](#)

[Vliegkamp Morokrembangan - Wikipedia](#)

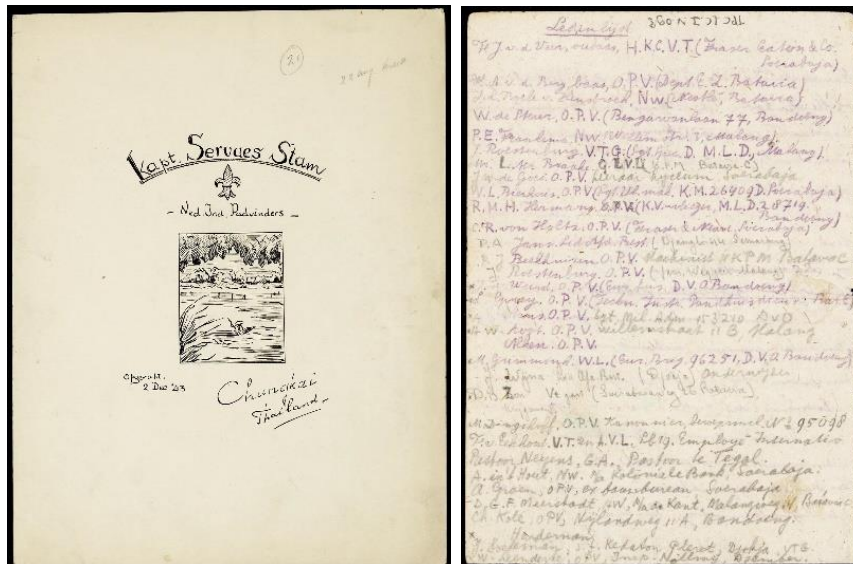
[Jean Louis Boele van Hensbroek \(1911 - 1999\) - Genealogy \(geni.com\)](#)

[Wijsman Genealogie \(wijsman-genealogie.nl\)](#)

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.